

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: David Novák

Téma práce: Psychosociální problematika klientů v domově s pečovatelskou službou

Autor, David Novák, se ve své bakalářské práci zaměřuje na téma osobní spokojenosti klientů staršího věku, kteří žijí v domovech s pečovatelskou službou a v domovech pro seniory. S ohledem na prodlužující se populační křivku i vzhledem k fragmentarizaci rodin a předpokládanému nárůstu ubytovacích zařízení pro osoby seniorského věku se zvolené téma bakalářské práce se jeví jako bezesporu vysoce aktuální a společensky žádoucí.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává ze tří hlavních kapitol. V nich se autor postupně zaměřuje na prevenci problémových situací se seniory a pracovníky, na komunikaci s klienty s hendikepem a na problematiku vztahu seniorů s jejich rodinou.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo porovnat míru spokojenosti klientů zvolených Domovů s pečovatelskou službou a Domova pro seniory. Autor oslovil pomocí polostrukturovaného rozhovoru 41 klientů z osmi zvolených zařízení.

Je třeba uvést, že předložená bakalářská práce v dané podobě vykazuje mnoho zásadních i dílčích nedostatků. Struktura teoretické části má značně nestandardní podobu a působí jako poněkud nesystematický, nekoherentní, roztržitý text. Hlavní kapitoly postrádají podrobnější strukturu, v teoretické části absentují podkapitoly. Text této části začíná „zprostředka“ problematikou prevence konfliktů mezi seniory a zaměstnanci domovů. Zde již ve druhém odstavci textu (s. 10) autor vyjmenovává otázky z rozhovoru, které pokládal v rámci výzkumu.

Autor čerpá z přiměřeného množství odborné literatury, avšak informace z těchto zdrojů jsou řazeny poměrně nahodile. Např. text první a zčásti i druhé kapitoly tvoří za sebe seskupené poznámky, které autor vzájemně nepropojuje a jejich obsahy neporovnává. Na různých místech opakuje víceméně totéž, pouze s odkazem na jiný informační zdroj (např. na s. 15 v souvislosti s citací Novosada a Hauke).

Celkově se jedná o práci s velmi nízkou jazykovou úrovní. Většina vět v teoretické části má vesměs tutéž strukturu: „*V souvislosti s tím, co píše/říká [některý z citovaných autorů], si myslím, že...*“, případně: „*S odkazem na to, co říká/uvádí [některý z citovaných autorů], si myslím, že...*“

Mnohé věty obsahují vedle formulačních i závažné obsahové deficity, jako např. věty na s. 10: „*Další korelaci vidím s otázkou...*“ a „*Tyto korelace jsem si potvrdil v průběhu svého průzkumu v Domově s pečovatelskou službou, a sice pozorováním a rozhovorem s klienty.*“ (tamtéž). Nesprávně jsou uváděny zmínky o „korelacích“ i v praktické, resp. diskusní části. Formulace tohoto druhu vypovídají o tom, že autor používá pojmy, jejichž významu ve skutečnosti nerozumí.

Praktická část práce představuje výzkum, v němž autor prostřednictvím rozhovoru oslovil imponující počet 41 respondentů – obyvatel ze zvolených osmi ubytovacích zařízení. Výzkumný oddíl nicméně postrádá metodologickou část. Autor neuvádí způsob sběru dat, nestanovuje žádné výzkumné otázky/teze, jejichž prostřednictvím by nálezy strukturoval, popsal a interpretoval. Chybí i metoda způsobu vyhodnocení kvalitativních dat, na jejímž základě by získané nálezy analyzoval.

Na začátku praktické části autor uvádí jako cíl svého výzkumu „*porovnat míru spokojenosti klientů zvolených Domovů s pečovatelskou službou a z Domova pro seniory*“. Počty respondentů v jednotlivých osmi zařízeních jsou nicméně natolik nízké, že za těchto podmínek není možné provádět jakoukoliv srovnávací analýzu. Cíl výzkumu takto nemohl být naplněn. V tabulkách, vyjadřujících absolutní četnosti podle typu odpovědí, chybí i relativní četnosti a je tedy zřejmé, že se o tuto analýzu autor nakonec ani nepokoušel. (Smysluplné by bylo spíše zkoumat při tomtéž počtu respondentů dvě zvolená zařízení.) V diskusní části však posléze autor uvádí, že jeho cílem bylo „*sledovat míru spokojenosti klientů v Domově s pečovatelskou službou*“ (s. 59). Jde tedy o změnu stanového cíle, kterou autor nikde neobjasňuje.

Autor uvádí, že jako nástroj svého výzkumu zvolil polostrukturovaný rozhovor. Ve skutečnosti však výsledky a jejich popis naznačují, že se pravděpodobně jednalo o rozhovor víceméně strukturovaný, v němž klienti zvolených zařízení odpovídali vesměs jen na uváděné nepřiliš rozvíjející otázky. Pokud by rozhovory byly opravdu koncipovány a prováděny polostruturovanou formou (tedy bližším doptáváním na kontext sledovaných témat), projevilo by se to na jejich interpretaci: Autor práce by uváděl místo svých domněnek údaje získané následným doptáváním, které by se vztahovaly k širším okolnostem sledovaných témat.

- Výše uvedené je zřejmé z mnoha míst výzkumné části, např. z odstavce: „*Pak jsou tu 4 respondenti, kteří využívají služeb drobného úklidu 2x za měsíc. Tito respondenti podle mého názoru nemají tak častou potřebu využívání drobné úklidu nebo jim s úklidem pomáhá rodina.*“ [s. 48.]

Není jasné, proč v komentářích u každé ze zvolených otázek autor uvádí potenciální metodologické limity výzkumu. Většina z nich se překrývá a představují tak zbytečnou zátěž textu. Limity metodologie výzkumu a validity nálezů bývají souhrnně uváděny až v syntetizující, diskusní části.

V diskusní části autor v sumarizované podobě předkládá totéž, co je již uvedeno v předchozí části (a naposledy i v závěru). Chybí konfrontace nálezů s výzkumnými otázkami/tezemi a jen okrajově je zde naznačeno porovnání nálezů s již dříve publikovanými poznatky k literatuře citované v teoretické části. Nadbytečně, mimo kontext se v diskusi objevuje přímá citace reflexe výzkumu Yeunga (2016), kterou však autor už jednou uvedl (taktéž bez jasné vazby k vlastnímu textu práce) na konci teoretické části.

Pozitivně lze hodnotit náznaky reflexe výzkumu z pozice výzkumníka, které autor místy zmiňuje v rámci výzkumné části.

Závěr: Autor bakalářské práce v teoretické ani v praktické části neprokázal, že umí pracovat s porozuměním a přiměřeně tvořivě odbornými zdroji. V praktické části nashromáždil data od dostatečného počtu výzkumných osob. Zvolený cíl práce i způsob, jak výzkum provedl (zejména absence metodologické části), však neodpovídají standardům pro závěrečné práce na vysokých školách.

Vzhledem k výše uvedenému se přikláním k její klasifikaci stupněm: „**neprospěl**“.

V Praze dne 15.7. 2019

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.